

Úvod do managementu

- historie
- osobnosti
- společenská zodpovědnost

Mgr. Markéta Bočková

obsah přednášky

- Historický vývoj managementu
  - klasický
  - manažerská revoluce
  - postindustriální trendy
- Management jako
  - proces řízení
  - řídicí pracovník
  - kolektiv řídicích pracovníků
  - soubor poznatků o řízení – vědní disciplína

HISTORICKÝ VÝVOJ MANAGEMENTU

L Blažek – Management

klasický

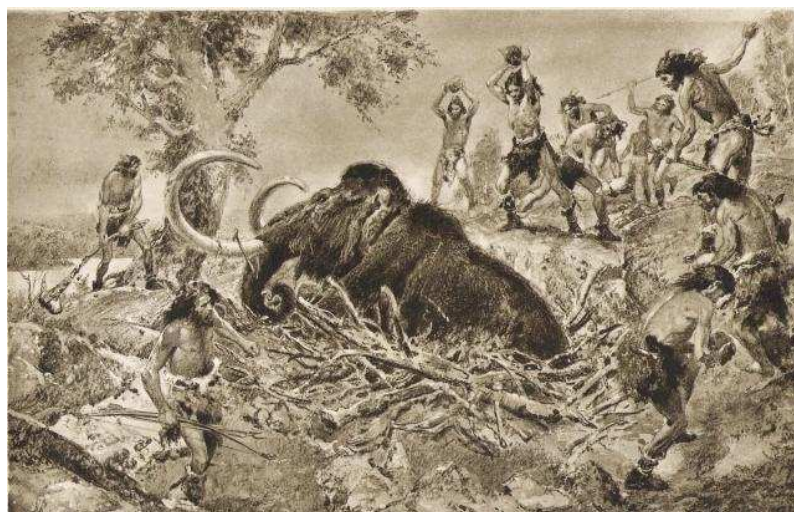
- vědecké řízení
- lidské vztahy
- správní řízení
- byrokratické řízení

manažerská revoluce

- procesní přístupy
- psychologicko-sociální přístup
- kvantitativní přístupy
- empirické přístupy

postindustriální trendy

- věk diskontinuity
- mnohočetnost
- globalizace
- empirické přístupy

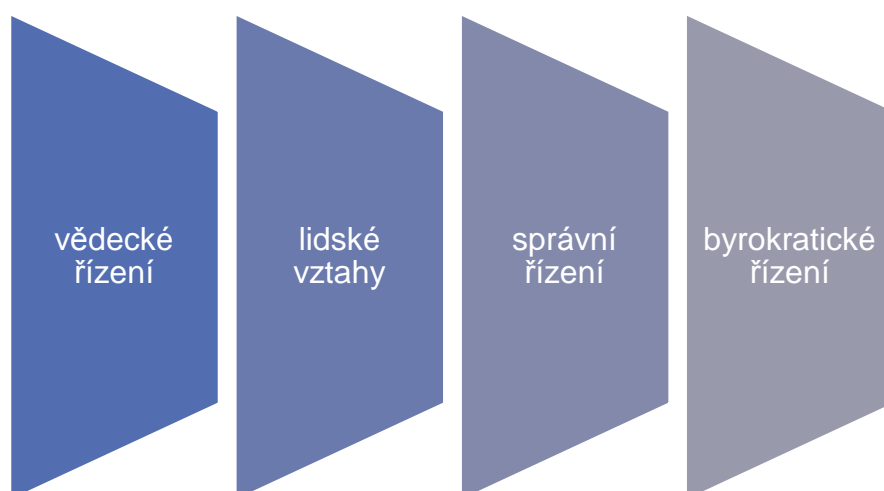

HISTORICKÝ VÝVOJ MANAGEMENTU / KLASICKÝ

**organizovaná práce v lidském kolektivu
důraz s nástupem industriální společnosti**

nová infrastruktura – telegraf, železnice,
koncentrace výroby (méně zásob, méně hotových výrobků)
větší flexibilita, operativnost, korporace, standardizace výroby,
dělbá práce, specializace

HISTORICKÝ VÝVOJ MANAGEMENTU / KLASICKÝ

klasický / vědecké řízení

taylorismus

inženýrský přístup ,

důraz na výkon práce na pracovišti, řízení na úrovni dílen /
provozu,

člověk jako faktor (výrobek, stroj),

prohlubování specializace, standardy,

exaktní měření, rozbor času a úkolů, systematický výběr,

školení, normování operací či procesů

Fredrik W. Taylor – člověk podřízen autoritativnímu stylu
řízení, jednoduchá reakce na jednoduché stimuly

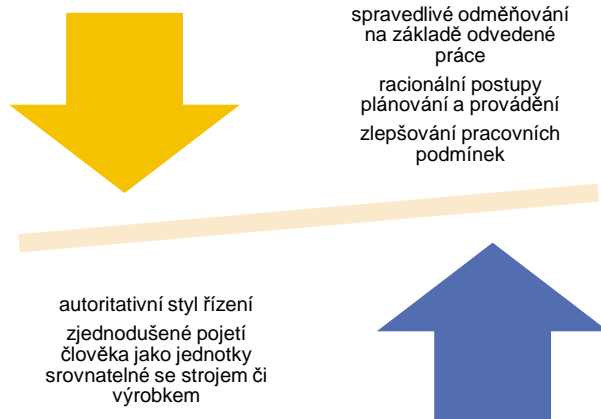
Henry L. Gantt, Frank B. Gilbreth, Lilian M. Gilbrethová

TAYLOROVY ZÁSADY ŘÍZENÍ

1. Nahradit pravidlo osahání práce za metodu založenou na vědeckém studiu úkolu.
2. Vědecky zvolit, trénovat a rozvíjet každého zaměstnance je lepší než je nechat, aby se v oboru zdokonalovali sami.
3. Poskytnout podrobné instrukce a dozor nad každým pracovníkem při vykonávání jeho úkolu.
4. Rozdělit práci téměř rovným dílem mezi manažery a zaměstnance tak, aby manažeri aplikovali vědecké principy managementu na plánování práce a pracovníci skutečně vykonávali tyto úkoly.

Zásady byly publikovány v Taylorově knize Principles of Scientific Management vydané v r. 1911.

klasický / vědecké řízení

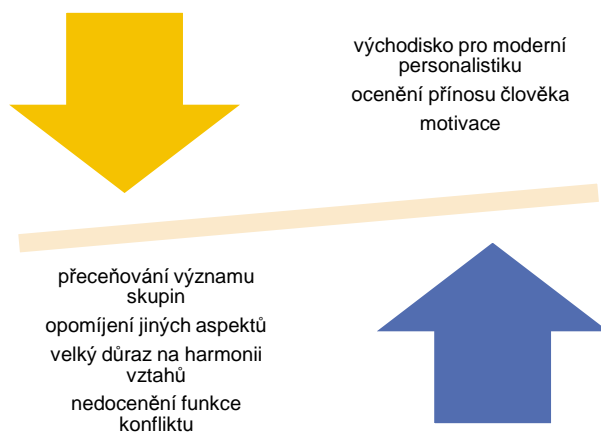
klasický / lidských vztahů

posílení psychologických a sociálních aspektů lidí, které mají vliv na výkon člověka,
metody pro vedení lidí, stimulace, motivace, uspokojení,
vztah k práci je závislý na hodnocení lidmi s nimiž je spojen,
neformální vztahy, loajalita, solidarita

Elton Mayo (1880 – 1949)
lidé jsou nejcennějším kapitálem, kterým podnik může
disponovat

M. P. Folletová, Hugo Münsterberg, V. Pareto

KLASICKÝ / LIDSKÝCH VZTAHŮ

klasický / škola správního řízení

celkové řízení organizační jednotky, zaměření na řídicí pracovníky,
obecná a ověřená doporučení pro samostatné jednání vedoucího pracovníka

Henri Fayol (1841 – 1925)

6 druhů činností, které je potřeba sladit:

- technické
- účetní
- ochranné
- finanční
- obchodní
- správní

5 funkcí správy

- plánování
- koordinování
- organizování
- kontrolování
- přikazování

14 principů managementu

- dělba práce
- disciplína
- odměňování
- pořádek
- iniciativa
- pravomoc
- jednota přikazování
- seberealizace
- stabilita personálu
- sounáležitost
- odpovědnost
- jednotné řízení
- hierarchie
- spravedlnost

klasický / škola správního řízení

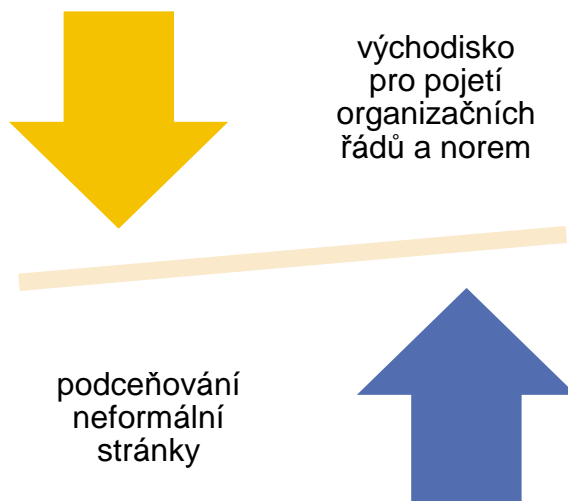

klasický / byrokratické řízení

hierarchie moci a pořádku,
racionální uspořádání organizace,
přesné vymezení úkolů, odpovědnosti,
specialisté pro zvýšení produktivity, kvalifikace, hierarchie,
zodpovědnost, autorita, pravomoc, pravidla, eliminace odchylek,
neosobní a spravedlivé řízení
stabilita, pořádek, přesnost, disciplína, spolehlivost

Max Weber (1864 – 1920)

KLASICKÝ / BYROKRATICKÉ ŘÍZENÍ

MANAŽERSKÁ REVOLUCE

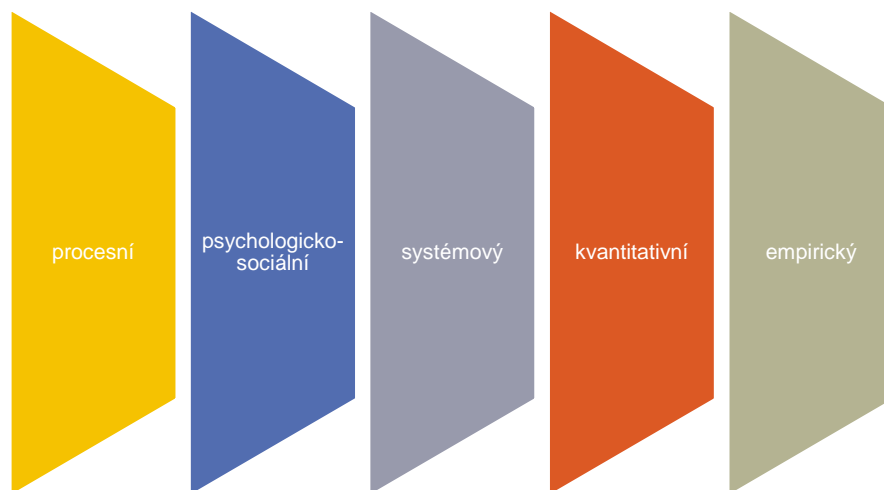
MANAŽERSKÁ REVOLUCE

- trend k vytváření velkých korporací s vlastnictvím rozptýleným mezi velký počet akcionářů.
- oddělování funkce vlastnění a řízení.
- řízení korporací se dostává do rukou profesionálů, kteří získávají oproti rozptýleným vlastníkům značnou faktickou moc.

Tato změna bývá označována jako tzv. „manažerská revoluce“.

Vysoké nároky na profesionální řídicí pracovníky stojící v čele korporací byly výzvou pro rozvoj teorie řízení. Vznikají další myšlenkové proudy.

HISTORICKÝ VÝVOJ MANAGEMENTU / KLASICKÝ

manažerská revoluce / procesní přístupy

vychází ze správního myšlení a byrokratického řízení,
řízení je chápáno ve své celistvosti,
ucelené a harmonické chápání fungování a řízení
organizační jednotky,
tendence k schématickosti, nedocenění lidských zdrojů,
často z něj vycházejí učebnice managementu

manažerská revoluce / psychologicko-sociální přístup

motivace,
 neformální vazby
 nepřímé metody řízení
 hierarchie potřeb
 konflikty v organizaci a jejich eliminování
 efektivní mezilidská komunikace

Člověk jako sociální bytost s pracovní autonomií a tvůrčí činností, který odmítá svázanost. Je považován za aktivní složku podnikové činnosti a manažer vytváří vhodný prostor.

manažerská revoluce / systémové přístupy

princip celistvosti
 celek je více než pouhá suma jeho částí
 vychází z teorie systémů a kybernetiky
 emergentní vlastnosti
 cíl, chování, struktura, funkce, část, celek, vazba,
 kompozice, dekompozice
 řešení problému se hledá z hlediska:
 pohledu přímých důsledků řešení
 nepřímých důsledků

manažerská revoluce / kvantitativní přístupy

akcentace na uplatnění metod
řešení rozhodovacích úloh
tvorba modelů objektivní reality
přesné měření pracovních činností a jejich plánování na
základě matematických výpočtů

síťové grafy pro časovou, zdrojovou analýzu
teorie her pro řešení konfliktních situací atd.

manažerská revoluce / empirické přístupy

nejširší záběr
nejhůře uchopitelný a definovatelný
prolíná se celým II. obdobím
snaha formulovat manažerská doporučení na základě
zkušeností
management jako umění řídit ve smyslu intuice

P.F. Drucker, p. Kotler, M.E. Porter, J.P. Kotter
bibliografie, bestsellery

ROPNÉ ŠOKY

MANAŽERSKÁ REVOLUCE

klasický

- vědecké řízení
- lidské vztahy
- správní řízení
- byrokratické řízení

manažerská revoluce

- procesní přístupy
- psychologicko – sociální přístup
- kvantitativní přístupy
- empirické přístupy

postindustriální trendy

- věk diskontinuity
- mnohočetnost
- globalizace
- empirické přístupy

POSTMODERNÍ MANAGEMENT

období akcelerace četnosti a hloubky probíhajících změn.

Drucker, P.F.: „...jedinou konstantou příští doby bude změna...“.
1968.

hovoří se o nástupu věku diskontinuity, tj. zásadních a těžko předvídatelných zlomových přeměn, které zasahují rozsáhlé oblasti nejen ekonomických, ale v podstatě veškerých společenských aktivit.

mnohočetnost, zejména však častá rozpornost a protisměrnost dílčích vývojových procesů je vnímána jako prostředí turbulence a chaosu.

globalizace. Nástup globální konkurence, ale i globální spolupráce je iniciován trendem ke stále se rozšiřující dělbě práce a k využívání komparativních výhod podnikání v různých lokalitách.

NOVÉ SMĚRY MANAGEMENTU

procesní management,

projektový management

benchmarking,

reengineering,

management znalostí

informační management

řízení kvality atd.

CHARAKTERISTIKY MODERNÍHO MANAGEMENTU

- účelnost (effectiveness)
- pružnost (flexibility)
- účinnost (efficiency)
- hospodárnost (economy)
- odpovědnost (equity)

Dobrý manažer musí ovládat a v řídicí praxi uplatňovat všech pět charakteristik a musí zvládat jejich vzájemnou optimalizaci.

MANAGEMENT JAKO..

JAKO PROCES

proces, řídicí subjekt, řízený objekt

KONCEPT manažerských funkcí

(Koontz – Weirich)

- plánování
- organizování
- personalistika
- vedení
- kontrolování

JAKO PROCES

KONCEPT manažerských rolí (H. Mintzberga)

- interpersonální – lídr, představitel
- informační – příjemce a šířitel informací a mluvčí
- rozhodovací – podnikatel, řešitel problémů, alokátor zdrojů a vyjednavač

KONCEPT řídicího cyklu

JAKO PROCES

KONCEPT kritických faktorů úspěchu (7S – McKinsey)

- strategie
- struktura
- spolupracovníci
- systémy managementu
- sdílené hodnoty
- styl managementu
- schopnosti

JAKO PROCES

KONCEPT manažerských komponent

- okolní prostředí
- plánování
- organizování
- manažerské procesy
- kontrolování
- rozhodování
- lidské zdroje
- organizační kultura
- informační systémy a komunikace

JAKO ŘÍDÍCÍ PRACOVNÍCI

- manažer / vedoucí pracovník
- liniový manažer / v kontaktu s pracovníky
- střední manažer / převodová páka / ne úplně dobré vyhlídky
- vrcholový manažer / řídí organizaci jako celek, reprezentace

JAKO KOLEKTIV ŘÍDÍCÍCH PRACOVNÍKŮ

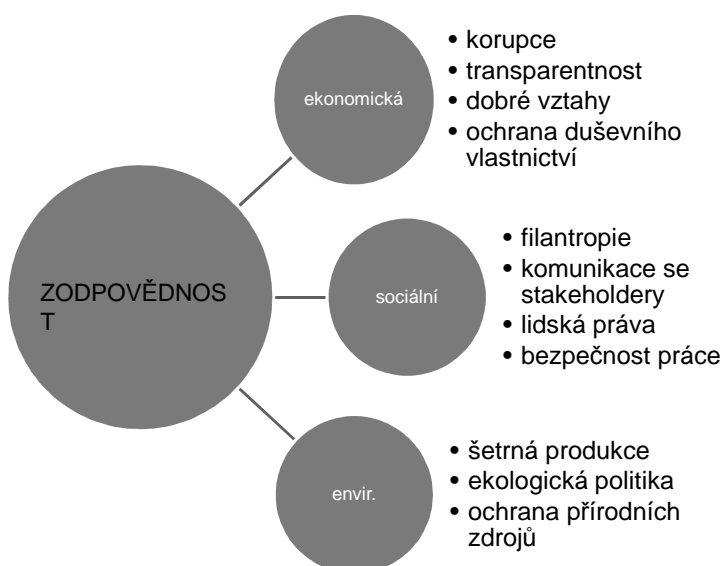

JAKO SOUBOR POZNATKŮ O ŘÍZENÍ A O TOMTO CELÉ DNES BYLO

F. W. Taylor

SPOLEČENSKÁ ZODPOVĚDNOST

Děkuji za pozornost

mbockova@phil.muni.cz